Europos Parlamentas
2024-2029

Užsienio reikalų komitetas

2024/2019(DEC)

30.1.2025

NUOMONĖ

Užsienio reikalų komiteto

pateikta Biudžeto kontrolės komitetui

dėl 2023 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos (2024/2019(DEC))

Nuomonės referentas: Michael Gahler

PA_NonLegDec

NUOMONĖ

Užsienio reikalų komitetas ragina atsakingą Biudžeto kontrolės komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti toliau pateikiamą tekstą:

1. atkreipia dėmesį į šiais audito metais pasaulinėje aplinkoje iškilusius precedento neturinčius iššūkius taikai ir į geopolitinį nestabilumą; todėl ragina stiprinti Komisijos ir Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) veiklos koordinavimą, ypač dėl EIVT veiklos biudžeto trūkumo; primena, kad nuo Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą pradžios ES Ukrainai suteikė daugiau kaip 88 mlrd. EUR vertės ekonominę, humanitarinę ir karinę paramą; atkreipia dėmesį į poreikį skubiai ir iš esmės padidinti paramą Ukrainai ir, atsižvelgdamas į galimą taikos procesą 2025 m., pabrėžia, kad tebėra svarbu teikti karinę paramą Ukrainai ir pasirengti padėti atstatyti šalį;

2. ragina labiau mobilizuoti Europos taikos priemonę, kad būtų sprendžiamos neatidėliotinos saugumo problemos, kylančios dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir tebesitęsiančių hibridinių grėsmių, su kuriomis susiduria Moldova; pabrėžia, kad reikia teikti visapusišką paramą atsparumui didinti, gynybos pajėgumams stiprinti ir abiem atvejais kovoti su destabilizuojančiais veiksmais;

3. ragina Komisiją užtikrinti, kad į bet kokių galimų būsimų veiksmų, susijusių su Rusijos Federacija, darbotvarkę būtų įtrauktas visiškas Rumunijos nacionalinių vertybių ir kelių kitų valstybių narių nacionalinio paveldo grąžinimas;

4. pabrėžia, kad išlaidos pagal 4 išlaidų kategoriją „Europos vaidmuo pasaulyje“ laikomos didelės rizikos išlaidomis, išskyrus administracines išlaidas ir paramos biudžetui mokėjimus, kurie sudaro apie 20 proc. lėšų; pažymi, kad dauguma šioje srityje nustatytų klaidų yra susijusios su nepatirtomis išlaidomis, netinkamomis finansuoti išlaidomis ir viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu;

5. pabrėžia, kad reikia toliau iš Sąjungos biudžeto teikti paramą siekiant stiprinti taiką ir stabilumą Artimųjų Rytų regione, kovoti su neapykanta, fundamentalizmu ir dezinformacija, taip pat propaguoti žmogaus teises, kovoti su nebaudžiamumu ir stiprinti teisinės valstybės principo laikymąsi, įskaitant Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) sprendimus ir Tarptautinio Teisingumo Teismo patariamąsias nuomones; todėl pabrėžia, kad atitinkamai iš ES biudžeto jokiomis aplinkybėmis negali būti remiama šiems tikslams priešinga veikla; pažymi, kad po siaubingų 2023 m. spalio 7 d. grupuotės „Hamas“ įvykdytų teroro aktų ir įtarimų, kad ES lėšos buvo netinkamai panaudotos terorizmo tikslu, per Komisijos atliktą finansavimo peržiūrą nustatyta, jog iki šiol nerasta jokių įrodymų, kad pinigai buvo nukreipti nenumatytiems tikslams ir esamos apsaugos priemonės veikia gerai, tačiau manoma, kad reikalingos tam tikros papildomos priemonės; pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad ES lėšos būtų veiksmingai paskirstytos ir valdomos, kad būtų pasiekti numatyti tikslai; primena tebesitęsiantį ES finansuojamų projektų Gazoje ir Vakarų Krante naikinimo klausimą ir ragina užtikrinti didesnę atskaitomybę ir apsaugos priemones šioje srityje;

6. ragina visiškai išmokėti visus finansinius įsipareigojimus Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūrai Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA); primena, kad UNRWA yra pagrindinė humanitarinės pagalbos struktūra Gazoje ir Vakarų Krante,

taip pat esminių paslaugų teikėja regione; pabrėžia pietinėms kaimyninėms šalims skirtos biudžeto eilutės svarbą remiant politines, ekonomines ir socialines reformas regione, atsižvelgiant į didėjančius humanitarinius poreikius ir kitus regioninio bendradarbiavimo tikslus, teikiant pagalbą pabėgėliams, visų pirma Sirijos ir Palestinos pabėgėliams;

7. pabrėžia, kad ES turi padidinti finansinę ir politinę paramą, kad būtų sustiprinti operatyviniai pajėgumai ir užtikrintas Tarptautinio baudžiamojo teismo nepriklausomumas pagal Tarptautinio baudžiamojo teismo ir Europos Sąjungos susitarimą dėl bendradarbiavimo ir pagalbos teikimo, kuriuo nustatomas įsipareigojimas siekti tarptautinio teisingumo ir kovoti su nebaudžiamumu;

8. ragina Komisiją nuodugniai atsižvelgti į rekomendacijas, išdėstytas Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje dėl Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ programavimo; pabrėžia, kad reikia tobulinti finansavimo skyrimo kaimyninėms šalims metodiką, užtikrinti galimybę laiku susipažinti su pagrindiniais auditui reikalingais dokumentais, supaprastinti procedūrines sistemas ir patikslinti ES paramos poveikio vertinimo metodiką[1];

9. atkreipia dėmesį į itin pažeidžiamą vaikų padėtį pasaulyje, ypač ginkluotų konfliktų metu; reiškia didelį susirūpinimą dėl dešimčių tūkstančių vaikų, kurie nukentėjo nuo ginkluotų konfliktų visame pasaulyje ir patyrė netoleruotiną smurtą ir pagrindinių jų teisių pažeidimus 2023 m.; ragina Komisiją vaiko teises laikyti vienu svarbiausių užsienio reikalų darbotvarkės klausimų;

10. yra labai susirūpinęs dėl pasiūlymo iš esmės pertvarkyti ES veiklą užsienyje smarkiai sumažinant ES delegacijų darbuotojų skaičių, atsižvelgiant į pirmiau minėtus biudžeto apribojimus; pažymi, kad jei planas bus patvirtintas, jis darys neigiamą poveikį Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ veiksmingumui;

11. nepritaria tam, kad Europos Komisija, įgyvendindama ginčijamą Susitarimo memorandumą, pasirašytą su Tunisu 2023 m., taikė skubią rašytinę procedūrą, kad patvirtintų 2023 m. Tunisui skirtą Specialiąją priemonę, nepaisydama Europos Parlamento vaidmens ir taip pažeisdama Reglamentą dėl KVTBP „Globali Europa“ (ES) 2021/947, Finansinį reglamentą ir 2008 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Komisijos susitarimą dėl Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką, iš dalies pakeisto Sprendimu 2006/512/EB, įgyvendinimo taisyklių; primena, kad 2023 m. rugsėjo 13 d. Užsienio reikalų komiteto delegacijai nebuvo leista atvykti į Tunisą, taigi suvaržyta Parlamento galimybė pasinaudoti savo tikrinimo įgaliojimais; ragina Europos Komisiją ir EIVT imtis visų būtinų iniciatyvų Tuniso valdžios institucijų atžvilgiu, kad Europos Parlamentas galėtų vykdyti savo teisines pareigas;

12. primygtinai ragina Komisiją stiprinti teisinės valstybės sąlygomis grindžiamą požiūrį į Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP III) finansavimą, kad šia priemone būtų vykdomas jos tikslas veiksmingai padėti narystės siekiančioms šalims įgyvendinti tapimo ES valstybėmis narėmis sąlygas; pakartoja savo raginimą Komisijai įgyvendinti

[1]https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-14/SR-2023-14_LT.pdf

Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 01/2022 pateiktas rekomendacijas siekiant užtikrinti veiksmingą ES finansinės paramos, kuria remiama teisinė valstybė Vakarų Balkanuose, poveikį, visų pirma teikiant nuostatų dėl moduliavimo ir sąlygų pagal PNPP III taikymo gaires;

13. primena sunkią moterų teisių ir LGBTQI+ teisių padėtį daugelyje pasaulio vietų; pabrėžia, kad reikia skubiai geriau apsaugoti šias teises ir užtikrinti, kad ES lėšomis ir politika būtų aktyviai skatinama lyčių lygybė, kovojama su diskriminacija ir puoselėjamos LGBTQI+ asmenų teisės;

14. ragina Komisiją užtikrinti, kad Palestinos Administracija nedelsdama pašalintų visą UNESCO standartų neatitinkančią mokomąją medžiagą ir turinį, ypač tuos, kuriais skatinamas antisemitizmas, smurto kurstymas, neapykantą kurstančios kalbos ir terorizmo šlovinimas;

15. reiškia susirūpinimą dėl specialiosios ataskaitos „ES pagalbos Afrikai patikos fondas. Nors taikyti nauji metodai, parama ir toliau teikiama netikslingai“ išvadų, pabrėždamas, kad ES pagalbos Afrikai patikos fondas nepakankamai dėmesio skiria pagrindiniams prioritetams siekiant šalinti gilias nestabilumo, perkėlimo ir neteisėtos migracijos priežastis, ir, svarbiausia, su dideliu susirūpinimu pažymi, kad nebuvo visapusiškai atsižvelgta į riziką žmogaus teisėms; Europos Komisijai primena Europos Parlamento susirūpinimą dėl tariamų žmogaus teisių pažeidimų migracijos valdymo srityje ir dėl Europos Komisijos noro perduoti savo išorės sienų valdymą kaimyninėms šalims, pvz., Tunisui ar Libijai;

16. ragina Komisiją nustatyti aiškų ir skaidrų atskaitomybės už strategijos „Global Gateway“ įgyvendinimą mechanizmą ir aiškiai pagrįsti plėtros finansavimo naudojimą su strategija „Global Gateway“ susietiems projektams ir vienodą strategijos naudą paramą gaunančių šalių viešajam ir privačiajam sektoriams;

17. pripažįsta, kad pilietinės visuomenės organizacijos atlieka įvairius vaidmenis; primena ES įsipareigojimą remti pilietinės visuomenės organizacijas įgyvendinant visas išorės priemones ir programas visose bendradarbiavimo srityse, be kita ko, laikantis lankstaus ir prie kiekvienos konkrečios situacijos pritaikyto požiūrio į finansavimą, kad jis pasiektų visų rūšių pilietinės visuomenės organizacijas; ragina Komisiją sistemingiau įtraukti pilietinės visuomenės organizacijas į strategijos „Global Gateway“ ir Europos komandos iniciatyvas;

18. mano, kad rinkimų stebėjimo misija yra praktinė ir veiksminga užsienio politikos priemonė, kuri tebėra svarbiausia ES paramos demokratijai politikos ir strategijų dalis; ragina ES užtikrinti pakankamus išteklius ES rinkimų stebėjimo misijoms, kad jos taip pat apimtų rinkimus šalyse kandidatėse ir kaimyninėse šalyse;

19. apgailestauja, kad BUSP biudžetas civilinėms BSGP misijoms buvo tik nežymiai padidintas laikotarpiu nuo 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos (DFP) iki 2021–2027 m. DFP (iš pradžių nuo maždaug 350 mln. EUR per metus), tuo pat metu išaugo misijų skaičius ir padaugėjo užduočių, saugumo aplinka tapo sudėtingesnė, padidėjo veiklos sąnaudos, išaugo infliacija ir padaugėjo pagal sutartis dirbančių darbuotojų, todėl buvo apribotos galimybės išplėsti dabartinių misijų įgaliojimus arba galimai suformuoti naujas misijas reaguojant į neatidėliotinus saugumo poreikius;

ragina gerokai padidinti BUSP biudžeto finansavimą, kartu užtikrinant veiksmingą BSGP civilinėms misijoms skirtų lėšų naudojimą, siekiant, kad būtų užtikrintas efektyvus reagavimas į krizines situacijas ir nenumatytus įvykius, ir aktyviai nustatyti, kokiais atvejais papildomi projektai ir programos galėtų būti finansuojami kitų atitinkamų ES biudžetų lėšomis, užtikrinant patikimą finansų valdymą ir kruopštų esamų išteklių prioritetų nustatymą; taip pat ragina pakeisti BSGP biudžeto struktūrą ir kiekvienai civilinei BSGP misijai numatyti vieną biudžeto eilutę, siekiant sudaryti sąlygas geresnei priežiūrai ir didesniam skaidrumui;

20. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į didėjančius geopolitinius iššūkius ir krizes visame pasaulyje, ES turi turėti galimybę pasikliauti būtina tiesiogine informacija pasauliniais klausimais, kylančiais už jos sienų; atsižvelgdamas į tai, ragina stiprinti ES žvalgybos ir situacijų centrą (ES INTCEN), EIVT reagavimo į krizes centrą ir Europos Sąjungos palydovų centrą (SATCEN), didinant personalą ir finansinius išteklius, taip pat pajėgumus, mano, jog labai svarbu, kad ES padidintų savo investicijas į viešąją ir kultūrinę diplomatiją ir komunikacijos pastangas, ypač prieš aktyviai įsitraukiant autoritariniams ir neliberaliems režimams; todėl pabrėžia, kad reikia skirti reikiamus išteklius EIVT strateginės komunikacijos ir prognozavimo skyriui finansuoti; atkreipia dėmesį į EIVT ir Komisijos pastangas kovoti su dezinformacija ir užsienio kišimusi ir palankiai vertina pranešimą apie tai, kad Komunikacijos (COMM) GD sukurta Strateginės komunikacijos ir kovos su manipuliavimu informacija darbo grupė; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu reikia užtikrinti pakankamus išteklius EIVT ir Komisijai;

21. primena, kad pagal ES sutarties 11 straipsnio 2 dalį ES institucijos turėtų palaikyti atvirą, skaidrų ir struktūrinį dialogą su pilietinės visuomenės organizacijomis ir atstovaujamosiomis asociacijomis; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad sėkmingas struktūrinis finansavimas yra būtina sąlyga siekiant užtikrinti visuomenės dalyvavimą; pabrėžia, kad be struktūrinio finansavimo piliečiai negalėtų reikšti savo nuomonės ES lygmeniu per jiems atstovaujančias asociacijas, taip pat palaikyti nuolatinio dialogo su ES institucijomis, prisidedančio prie demokratinio dalyvavimo formuojant politiką, ir atviro bei plataus dialogo, užtikrinančio, kad būtų atsižvelgiama į įvairias nuomones ir susirūpinimą keliančių klausimus, užtikrinant vienodas galimybes ginti viešąjį interesą, palyginti su komerciniais interesais; pabrėžia, kad pilietinės visuomenės organizacijos atlieka ES politikos ir teisės aktų įgyvendinimo, įskaitant ES lėšų naudojimą, stebėsenos vaidmenį ir veikia kaip stabdžių ir atsvarų sistema tokiose srityse kaip demokratija, žmogaus teisės ir teisinė valstybė; primena, kad Komisija savo politinėse gairėse įsipareigojo aktyviau bendradarbiauti su pilietinės visuomenės organizacijomis, kurios turi ekspertinių žinių ir atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant žmogaus teises, be kita ko, trečiosiose šalyse; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad, nors Komisija neturėtų įgalioti nevyriausybinių organizacijų (NVO) vykdyti tam tikrą veiklą ar remti konkrečių pozicijų ar politikos, yra labai svarbu, kad pilietinės visuomenės organizacijos, pasinaudodamos ES finansavimu, galėtų dalyvauti atvirame, skaidriame ir struktūriniame dialoge su ES institucijomis, kaip įtvirtinta ES sutarties 11 straipsnyje, vykdydamos tokią veiklą kaip propagavimo veikla, demonstracijos ar teisminiai veiksmai, ir jie turėtų likti tinkami finansuoti pagal atitinkamas finansavimo programas ir jiems turėtų būti skiriamas pakankamas tikslinis finansavimas.

PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTAS GAVO INFORMACIJOS

Nuomonės referentas, prisiimdamas visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	30.1.2025
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 52 –: 20 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Posėdyje per galutinį balsavimą pagal 216 straipsnio 7 dalį dalyvavę nariai	Catarina Vieira

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

52	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Michał Szczerba, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

20	-
ECR	Geadis Geadi
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Şerban Dimitrie Sturdza, Sebastian Tynkkynen

Sutartiniai ženklai:
+ : už
- : prieš
0 : susilaikė